

राजारामबापू सहकारी बँक लि; (शेज्युलड बँक)

ठेव धोरण - सन २०२४-२५

राजारामबापू सहकारी बँक लि., पेठ(शेड्युल्ड बँक) ,

1) प्रस्तावना -

- 1) जनतेकडून कर्जे देण्याच्या उद्देशाने ठेवी स्विकारणे हे बँकांचे प्रमुख कार्य आहे. प्रशासकांचे दृष्टीकोनातून ठेवीदार आणि त्यांचे हितसंबंध यांना बँकिंग क्षेत्रामध्ये फार महत्त्व दिले असून बँकिंग रेग्युलेशन अँक्ट 1949 मध्ये यास नियमबद्ध केलेले आहे.
- 2) ठेवीवरील व्याज दरांबाबत सुचना आणि इतर नियमावली ठरविणेचे अधिकार रिझर्व बँक ऑफ इंडियास आहेत.
- 3) बदलत्या आर्थिक स्वायत्तता आणि मुक्त व्यवस्थामुळे बँकाना रिझर्व बँकेने ठरवून दिलेल्या चौकटीत ठेवी प्रकार, व्याज दर ठरविणेचे स्वातंत्र्य मिळालेले आहे.
- 4) या धोरणाचा प्रमुख उद्देश ठेवींची योजना, प्रकार आणि त्यांची नियमावली याची मुलभूत मार्गदर्शक तत्वे काय आहेत हे ठरविणे हा आहे.
- 5) ठेव धोरण हे ठेवीदाराचे हक्कास बांधिल राहणेच्या दृष्टीकोनातून, ठेवीदारांच्या हितासाठी ठेवीदारांच्या ठेवी स्विकारणे, ठेवीचे नियम, ठेवीवरील व्याज दर, ठेव खाते बंद करणे, मयत ठेव खातेदाराचे दावे इ. बाबत निश्चित नियम असावेत यासाठी ठरविणेत आलेले आहे.
- 6) ह्या धोरणामुळे ग्राहकांशी व्यवहार पारदर्शक राहतील. ग्राहकाने मागणी न करताही त्यास योग्य ती सेवा मिळावी असा मुख्य उद्देश ठेवणेत आलेला आहे.
- 7) ग्राहकांप्रती बांधिलकीस बँक वचनबद्ध असलेने त्यास अनुसरून हे धोरण ठरविणेत आले आहे. ग्राहकांच्या हक्कांची जाणीव ठेवून धोरणाची चौकट ठरविणेत आली आहे. त्यामुळे ठेवीच्या योजना आणि त्यांची नियमावली, देण्यात येणा-या संबंधित सेवा इ. वेळोवेळी ठरविल्या जातील.

2) ठेव खात्यांचे प्रकार :-

बँकाच्या ठेव योजनांना वेगवेगळी नावे देणेत आलेली आहेत. तथापि ठेव योजना प्रामुख्याने खालीलप्रमाणे असतील. काही मुख्य ठेव योजनांच्या व्याख्या पुढील प्रमाणे असतील.

- 1) मागणी ठेव म्हणजे बँकेने स्विकारलेली अशी ठेव की जी मागणी करताच परत केली जाईल.

2) बचत ठेव म्हणजे मागणी करताच परत करावयाची ठेव, परंतु बँकेने वेळोवेळी ठरविलेल्या कालावधीमध्ये किती वेळा रक्कम काढणे व रक्कमेची मर्यादा असलेली ठेव.

3) मुदत ठेव म्हणजे विशिष्ट मुदतीसाठी स्विकारलेली ठेव जी मुदत संपलेनंतर परत दिली जाते. यामध्ये रिकरिंग ठेव, पुनर्गुंतवणूक ठेव, अल्प मुदत ठेव, मुदत ठेव, मासिक व्याज ठेव, तिमाही व्याज ठेव इ. येतील.

4) सुचना ठेव म्हणजे ठराविक कालावधीची ठेव परंतु ती परत करणेसाठी कमीतकमी पूर्ण एक बँकिंग दिवसाची नोटीस देणे आवश्यक असलेली ठेव.

5) चालू खाते म्हणजे मागणी करताच परत करावयाची ठेव. यामध्ये खात्यावरील शिल्लकेनुसार किंवा बँकेने ठरवून दिलेल्या रक्कमेनुसार कितीही वेळा रक्कम दिली जाईल तसेच बचत ठेव किंवा मुदत ठेव नसलेले खाते. अशा चालू खात्यावर काहीही व्याज दिले जाणार नाही. तसेच खातेवर किती कमीत कमी रक्कम शिल्लक असावी याबाबत वेळोवेळी सुचना केली जाईल.

3) खाते उघडणे आणि खात्यावरील व्यवहार -

1) रिझर्व बँक ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या आपला ग्राहक ओळखा या अंतर्गत येणा-या सर्व नियमांची खात्री खाते उघडणेपूर्वी बँक करेल. जर नविन खाते उघडताना काही अडचण असेल आणि वरिष्ठांकडून त्यासाठी सुचना घ्यावयाच्या असतील तर खाते उघडणेसाठी वेळ लागत असलेचे कळविले जाईल आणि बँक या संदर्भात लवकरात लवकर निर्णय घेईल.

2) मुलभूत बँकिंग सेवा न मिळालेल्या समाजातील घटकांना अशा सेवा मिळतील असा बँकेचा प्रयत्न असेल. त्यांना मार्गदर्शक सुचनानुसार विना रक्कम खाते उघडणे व केवायसी कागदपत्रामध्ये काही सवलत वैगरे बँक देईल.

3) ज्याला बँकेचे खातेदार व्हावयाचे आहे, त्याला बँक खाते उघडणेचा अर्ज व इतर साहित्य पुरवेल. बँकेचे कर्मचारी संभाव्य खातेदारास खाते उघडण्याची पद्धत, त्यांचे शंकासमाधान करतील.

4) प्रशासकीय नियमकांच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार बँकेस त्यांच्या खातेदारांची धोका-प्रणालीवर, खात्यातील उलाढालीवर लक्ष ठेवणे वैगरे, आधारीत वर्गवारी करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे जर आवश्यक अशी माहिती, कागदपत्रे खातेदाराने दिली नाही तर परिणामतः बँक खाते उघडून घेता येणार नाही.

5) सध्याचे खातेदाराकडूनही जर प्रशासकीय नियमकाचे मार्गदर्शक तत्वानुसार तशी कागदपुर्तता न झालेस त्याची खाती योग्य ती पुर्वसुचना देवून बँक बंद करेल.

6) बचत खाते आणि चालू खात्यांमध्ये कमीत कमी किती शिल्लक असावी याचा नियमावलीमध्ये समावेश बँकेद्वारे केला जाईल. यापेक्षा कमी रक्कम ठेवलेस त्याचे चार्जेस बँक वेळोवेळी ठरवेल.

7) बचत खात्यामध्ये व्यवहारांची संख्या, रक्कम काढणेची मर्यादा व यासाठीचा कालावधी याविषयी नियम बँक ठरवेल. त्याप्रमाणे चेकबूक चार्जेस, जादा खाते उतारा देणेचे चार्जेस, डुप्लीकेट पासबूक चार्जेस, पाने वापराणवळ चार्जेस वेळोवेळी ठरवेल.

8) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार पात्र व्यक्तीचे संस्था/ एजन्सी यांचे बचत खाते बँक उघडून घेईल.

9) वैयक्तिक /भागीदारी संस्था/ खाजगी आणि सार्वजनिक लिमिटेड कंपनी/ अविभक्त हिंदू कुटुंब (HUF)/ विशिष्ट असोसिएशन/ सोसायटी/ ट्रस्ट/ केंद्र किंवा राज्य शासनाने प्राधिकृत विभाग आणि लिमिटेड लायब्लिटी भागीदारी संस्थांचे चालू खाते उघडून घेतले जाईल.

10) वैयक्तिक/ भागीदारी संस्था/ खाजगी आणि सार्वजनिक लिमिटेड कंपनी/ अविभक्त हिंदू कुटुंब/ विशिष्ट असोसिएशन/ सोसायटी/ ट्रस्ट/ केंद्र किंवा राज्य शासनाने प्राधिकृत विभाग आणि लिमिटेड लायबिलिटी भागीदारी संस्थांचे मुदत खाते उघडून घेतले जाईल.

11) कोणतेही खाते उघडून घेताना संबंधितांचे रंगीत फोटो, ओळखीचा पुरावा, रहिवासाचा पुरावा, उत्पनाचे साधन इ. विषयी कागदपत्राद्वारे बँक खात्री करून घेईल. खातेदाराकडून जर दुसरा व्यक्ती खाते चालवणार असेल तर त्यांचेकडून ओळख व फोटो बँक मागेल.

12) केवायसी प्रणाली शिवाय बँक आयकर कायदानुसार पॅन किंवा फॉर्म क्र.60/61 नुसार डिक्लरेशन घेईल.

13) स्वतःचे नावे एखाद्याचे किंवा दोन व्यक्तींच्या नावे संयुक्त खाते उघडून घेतले जाईल. अज्ञानाचे

नावे, नैसर्गिक पालक किंवा आईचे नावासहित संयुक्त खाते स्वरूपात उघडता येईल.

14) पालक किंवा सज्ञानाचे संयुक्त असे अज्ञानाचे बचत खाते नैसर्गिक पालक चालवणार असतील तर ते उघडून घेतले जाईल.

15) संयुक्त खात्यावरील व्यवहार - दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त व्यक्तींनी उघडलेले संयुक्त खाते, त्यापैकी एक किंवा एकापेक्षा जास्त व्यक्ती चालवू शकतील याविषयी खाते उघडताना दिलेली सुचना केव्हाही सर्वांचे संयुक्त सहीने बदलता येईल.

16) संयुक्त खात्यासंदर्भात संयुक्त खातेधारक खात्यातील शिल्लक रक्कमेविषयी परत देण्याबाबत खालीलप्रमाणे सुचना देवू शकतील

1) कोणाही उत्तर जिवीत व्यक्तीस (Either or Survivor) जर दोन व्यक्तींचे संयुक्त खाते असेल तर शिल्लक रक्कम त्यावरील व्याजासहित त्यापैकी एकाचा मृत्यु झालेस, जिवंत असलेल्या व्यक्तीस दिली जाणे.

2) कोणतीही एक किंवा उत्तर जिवीत व्यक्ती, जर दोन व्यक्तीपेक्षा जास्त व्यक्तींचे संयुक्त खाते असेल तर जिवंत असलेल्या व्यक्तींना एकत्ररित्या संयुक्तपणे शिल्लक रक्कम त्यावरील व्याजासहित दिली जाणे. मुदत ठेवीबाबत सदर सुचना मुदतठेवीची मुदत संपलेनंतरच लागू होईल. सुचनामध्ये खातेदार एकत्रीतपणे बदल करू शकतील.

17) ठेव खातेधारक जर दुस-या व्यक्तीस त्याचे खाते चालविणेचा अधिकार देवु इच्छित असेल तर तशी लेखी सुचना किंवा पॉवर ऑफ अॅटर्नी बँक नोंद करुन घेईल.

18) मुदत ठेवीच्या बाबतीत मुदत ठेव ठेवताना खातेदार ठेवीची मुदत संपलेनंतर खाते बंद करणे किंवा ठेवीचे नुतनीकरणे विषयी सुचना देवु शकतील.

19) वैयक्तीक नावे असलेल्या सर्व प्रकारच्या ठेव खात्यांना नामांकनाची सुविधा उपलब्ध आहे. एकटी मालकी (Sole Proprietor) असलेल्या खातेदारांनाही नामांकन सुविधा उपलब्ध आहे. नामांकन फक्त एकाच व्यक्तीचे नावे करता येईल. नामांकन रद्द किंवा बदलता येते. सही करु न शकणा-या आणि अंगठा लावणा-या ठेवीदाराबाबतीत नामांकन करताना रद्द करताना, बदल करताना त्रयस्त व्यक्तीसमोर साक्षांकित करुन घेतले जाईल. अज्ञानाचे नावेही नामांकन करता येईल. मात्र त्यास अज्ञान पालन कर्ता देणे आवश्यक राहिल.

20) नामांकन असलेल्या व्यक्ती मयताचे कायदेशीर वारसाचे वतीने ट्रस्टी म्हणुन पैसे स्वीकारील.

21) ठरविलेल्या कालावधीसाठी बचत खात्याचे आणि चालु खात्याचे विवरणपत्र बँक देईल. तसेच पर्यायी स्वरुपात बचत खात्याचे पासबुकही दिले जाईल.

22) ठेवीदाराने विनंती केलेस बँकेचे कोणत्याही शाखेत त्याचे खाते वर्ग केले जाईल.

4) व्याज देणेबाबत -

1) रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक सुचनांस बांधिल राहुन बचत ठेवी व मुदत ठेवी वरील व्याजदरा बाबतचे धोरण बँकेचे संचालक मंडळ वेळोवेळी ठरवेल.

2) रिझर्व बँक ऑफ इंडीयाचे मार्गदर्शक सुचनेस अनुसरुन मुदत ठेवीवर व्याज तिमाही पध्दतीने दिले जाईल आणि बँकेने त्या त्या कालावधीसाठी ठरविलेल्या व्याजदराप्रमाणे तसे ते दिले जाईल. मासिक व्याज तिमाही पध्दतीने मासिक कटमितीने दिले जाईल. व्याज गणना इंडीयन बँक्स असोशिएशनच्या दिलेल्या फॉर्म्युलानुसार केली जाईल.

3) शाखा इमारतीमध्ये व्याजदर दर्शवणारा फलक लावला जाईल.

4) आयकर कायदानुसार मुदत ठेवीवरील व्याज विविधत रक्कमेपेक्षा जास्त झालेस त्यावरील कर कपात करणे बँकेवर कायदाने बंधनकारक आहे. जर असा कर कपात केला तर बँक त्याचे टीडीएस सर्टिफिकेट देईल. जे खातेदार यातुन सवलत मिळणेस पात्र आहेत त्यांनी प्रत्येक आर्थिक वर्षाचे सुरवातीस तसे फॉर्म नं. 15G/15H किंवा आयकर विभागाकडील सवलतीचे पत्र देणे आवश्यक आहे.

- 5) सर्व शाखांमध्ये एकाच प्रकारच्या ग्राहकांसाठी एकच व्याजदर असावा. ठरविलेल्या व्याजदरानेच व्याज द्यावे.
- 6) व्याजदर हे Negotiation ने ठरवू नयेत.
- 7) समान, संयुक्तिक व पारदर्शक व्याजदर असावेत.
- 8) i) सुट्टी दिवशी मुदत संपणा-या मुदत ठेवीवर (मुद्दलावर) सुट्टीच्या दिवसाचे व्याज पावतीच्या व्याजदराने द्यावे.
ii) पुर्नगुंतवणुक ठेवीबाबत हे व्याज मुदतपुर्ती रकमेवर द्यावे.
- 9) करंट खात्यावर व्याज देवू नये.
- 10) सेव्हिंग्ज खात्यावर दैनंदिन शिल्लक रक्कमेवर बँकेने ठरविलेल्या दराने व्याज आकारावे.
- 11) रू. एक लाखापेक्षा जास्त दैनंदिन शिल्लक असणा-या खात्याबाबत वेगळा व्याजदर देता येईल.
- 12) ठेवीवरील व्याज दरामध्ये पुढील बाबीनुसार भेदभाव करता येईल-
i) ठेवीची मुदत
ii) रक्कम रू 1 कोटी व त्यापेक्षा जास्त.(बल्क डिपॉझीट)
iii) मुदतपूर्व वितरणास मनाई (व्यक्ती, HUF यांना रू.1 कोटीपर्यंतच्या ठेवीसाठी मुदतपूर्व वितरणाची सवलत आहे.)
- 13) बँकेचे कर्मचारी, त्यांच्या संघटना व CEO यांना सेव्हिंग्ज व मुदत ठेवीवर 0.50% पर्यंत जादा व्याज देता येईल. बँकेचे कर्मचारी म्हणजे पुर्ण वेळ किंवा पार्ट टाईम किंवा कंत्राटी पध्दतीने घेतलेले कर्मचारी होय.
- 14) बँकेच्या सेवा नियमानुसार सेवानिवृत्त कर्मचारी, मृत कर्मचा-याची पत्नी/पती यांना त्यांचे स्वतःचे पैसे असल्याबाबतचे Declaration घेवून 0.50 % पर्यंत जादा व्याजदर देता येईल.
- 15) जेष्ठ नागरिकांसाठी वेगळी ठेव योजना करून त्यासाठी वेगळा व्याजदर देता येईल. (HUF साठी व HUF च्यावतीने कर्ता व्यक्तीसाठी लागू नाही.)
- 16) बँकेच्या सेवानिवृत्त कर्मचा-यांना जेष्ठ नागरिक किंवा सेवा निवृत्त कर्मचारी यापैकी एकच योजनेचा लाभ देता येईल.
- 17) मुदत संपलेल्या ठेवीवर सेव्हिंग्ज किंवा सदर पावतीचा व्याजदर यामधील कमी असलेल्या दराने व्याज द्यावे. (Amended on 09/07/2021)
- 18) सेव्हिंग्ज खात्यावर तिमाही अगर जादा फरकाने व्याज द्यावे. Inoperative, Frozen, Attached खात्यांवरही व्याज द्यावे.
- 19) ठेवीची विभागणी करताना मुळ मुदतीत कोणताही बदल होत नसल्यास दंड आकारू नये.

- 20) ठेवी गोळा करणेसाठी पिग्मी एजंट/BF/BC यांचे व्यतिरिक्त कोणत्याही व्यक्ती, संस्था, कंपनी, संघटना यांना मोबदला, कमिशन देवू नये. कोणतेही बक्षीस, सहल, लॉटरी इत्यादीची ऑफर देवू नये. अन्य कोणत्याही अंसयुक्त मार्गाचा अवलंब करू नये.
- 21) निव्वळ चक्रवाढ व्याजासह होणा-या रक्कमांची जाहिरात करू नये. तर त्यामध्ये व्याजदराचा उल्लेख असणे अत्यंत आवश्यक आहे.
- 22) ठेवीवर द्यावयाच्या व्याजाचा दर हा पुर्व निर्धारित असावा व ग्राहकास माहिती होईल अशा पध्दतीने शाखेमध्ये फलक करून लावावेत.
- 23) ठेवीवरील व्याज देत असताना पुर्णांक रक्कमेत द्यावे. म्हणजे 0.50 किंवा त्यापेक्षा जादा पैसे येत असतील तर 1 रु. द्यावा.
- 24) सहकारी बँकाना ठेव प्रकारची मुदत ठरविणेचा अधिकार आहे. मात्र असा कालावधी कमीत कमी 7 (Seven) दिवसाचा असणे बंधनकारक आहे.
- 25) Tax Saving Deposit साठी व्याजदरामध्ये कोणताही भेदभाव करता येणार नाही.
- 26) इतर बँकाच्या ठेवपावतीवर ठेवतारण कर्ज/ओडी देवू नये.
- 27) खालील नावाने सेव्हिंग खाते काढता येणार नाही.

सरकारी विभाग,अर्थसंकल्पीय वाटपांवर अवलंबून असणा-या संस्था, महानगरपालिका किंवा नगरपालिका ,नगरपरिषद, पंचायत समित्या, राज्य गृहनिर्माण मंडळे, पाणी आणि मलनिस्सारण, ड्रेनेज बोर्ड, राज्य पाठ्यपुस्तक प्रकाशन महामंडळ, सोसायट्या/महानगर विकास प्राधिकरण, राज्य/ जिल्हा स्तरावरील गृहनिर्माण सहकारी संस्था इ., व्यवसाय किंवा व्यावसायिक संस्था ज्यामध्ये प्रोप्रायटरी फर्म, भागीदारी फर्म, कंपनी किंवा असोसिएशन व संस्थां, राजकीय पक्ष (राजकीय पक्ष' म्हणजे भारतातील वैयक्तिक नागरिकांची संघटना किंवा संस्था, जी निवडणूक चिन्ह (आरक्षण आणि वाटप) 1968 च्या आदेशानुसार अंतर्गत राजकीय पक्ष म्हणून भारतीय निवडणूक आयोगाकडे नोंदणीकृत म्हणून मान्यता असलेला राजकीय पक्ष)

व्यक्ती ,हिंदु अविभक्त कुटुंब (HUF) व खालील संस्था यांची सेव्हिंग खाती उघडता येतील-

प्राथमिक कृषी पतसंस्था (जिला सहकारी बँकेकडून वित्तपुरवठा केला जातो), खादी आणि ग्रामोद्योग मंडळे, कृषी उत्पन्न बाजार समित्या, सोसायटी नोंदणी कायदा, 1860 अंतर्गत नोंदणीकृत संस्था किंवा राज्य किंवा केंद्रशासित प्रदेशात लागू असलेला कोणताही अन्य संबंधित कायदा, कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 8 किंवा

कंपनी कायदा, 1956 च्या कलम 25 अंतर्गत किंवा भारतीय कंपनी कायदा, 1913 मधील तत्सम तरतुदी अंतर्गत केंद्र सरकारद्वारे परवाना मिळालेल्या आणि त्यांच्या नावामध्ये 'मर्यादित' किंवा खाजगी मर्यादित शब्द जोडण्याची परवानगी नसलेल्या कंपन्या, कलम 27(h) मध्ये नमूद केलेल्या संस्थांव्यतिरिक्त आणि ज्यांचे संपूर्ण उत्पन्न आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत आयकर भरण्यापासून मुक्त आहे, केंद्र सरकार/राज्य सरकारांनी प्रायोजित केलेल्या विविध कार्यक्रम/योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी जारी केलेल्या अनुदान/अनुदानाच्या संदर्भात सरकारी विभाग/संस्था/एजन्सी, बचत बँक खाते उघडण्यासाठी संबंधित केंद्र/राज्य सरकार विभागांकडून अधिकृतता प्राप्त असणाऱ्या संस्था, ग्रामीण भागातील महिला आणि मुलांचा विकास संस्था (DWCRA), नोंदणीकृत किंवा नोंदणीकृत नसलेले स्वयं-सहायता गट (SHG), शेतकरी क्लब - विकास स्वयंसेवक वाहिनी.

28) ठेवीदारांच्या संगनमताने कोणताही धर्मादाय निधी तयार करता येणार नाही.

29) वैयक्तिक / सोल प्रोप्रायटरशीप करंट खातेदाराचे निधन झालेस, त्याचे वारसांना सदर करंट खातेस मयत झालेल्या तारखेपासून क्लेम सेटल होईपर्यंत सेव्हिंग खाते प्रमाणे व्याज दिले जाईल.

(Added on 28/05/2021)

5) अज्ञान व्यक्तीचे खातेबाबत -

1) अज्ञान व्यक्तीचे खाते त्याचे नैसर्गिक पालक चालवू शकतील. संयुक्त खातेही उघडता येईल.

2) सज्ञान होताच खात्यावरील शिल्लक रक्कम बरोबर असलेले खात्री करणारे पत्र घेतले जाईल आणि त्याची स्वाक्षरी नमुना, पालकांची साक्षात्कृत केलेल्या, बँक घेईल व त्या नमुन्यानुसार पुढील व्यवहार खात्यात करू दिले जातील.

6) अशिक्षित व्यक्तीचे खात्याबाबत -

1) अशिक्षित व्यक्तीचे चालू खात्याशिवाय इतर ठेवीचे खाते उघडून घेतले जाईल. असे खाते बँकेत समक्ष येवून साक्षीदारासमोर अंगठा लावलेनंतर उघडणेत येईल.

2) अशा खातेदारांना चेकबुक दिले जाणार नाही पैसे काढताना/ठेवीची व्याजासहित रक्कम स्विकारताना बँकेच्या सक्षम अधिका-या समक्ष अंगठा लावला पाहिजे बँकेचे कर्मचारी सर्वोत्तमरी अशिक्षित व्यक्तीस मदत करतील.

7) खात्यामध्ये नविन नाव वाढवणे किंवा नाव / नावे कमी करणेबाबत -

संयुक्त खातेदार जर खात्यामध्ये नाव/नावे समाविष्ट करू इच्छित असतील किंवा नाव/नावे कमी करू इच्छित असतील तसेच वैयक्तिक खात्याबाबत तो खातेदार दुस-याचे नाव/नावे समाविष्ट करू इच्छित असेल तर तसे करता येईल.

8) ग्राहकांची माहिती -

ग्राहकांकडून घेतलेल्या माहितीचा वापर बँकिंग व्यतिरिक्त सेवा देणा-या योजनांसाठी बँक किंवा बँकेची उपकंपनी किंवा संबधीत संस्था करणार नाहीत.

9) खातेदारांच्या खात्याची गुप्तता -

खातेदारांचे प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष संमती शिवाय बँक खातेदारांच्या खात्याविषयीची माहिती कोणासही देणार नाही तथापि अपवादात्मक परिस्थितीत उदा. कायद्यात तरतुद तशी तरतुद असलेस, जनतेस अशी माहिती आवश्यक असतील आणि बँकेच्या हितासाठी खातेदाराची माहिती उघड केली जाईल.

10) मुदत ठेवीचे मुदतपूर्ण होण्याअगोदर पैसे देणे -

1. मुदत ठेवीचे पैसे, मुदतपूर्ण होण्याअगोदर जर खातेदारानी ते हवे असलेची मागणी केली, तर बँक तसे करेल त्यावरील व्याज देत असताना जितक्या कालावधीसाठी पैसे बँकेत ठेवले त्या कालावधीसाठी ठेव ठेवताना असणा-या व्याजातून 1% कपात करून व्याज दिले जाईल. याबाबत ठेवीदाराला कल्पना द्यावी.

2. मुदतपूर्व वितरण जेवढी मुदत झाली आहे त्यासाठी लागू असणा-या व्याजदराने करावी. कमीत कमी मुदत पूर्ण झाली नसल्यास व्याज देवू नये. तसेच जर मयत ठेवीदारांच्या वारसांना ठेवीची विभागणी करावयाची असेल मात्र एकुण रक्कम व मुदतीमध्ये बदल होणार नसेल तर मुदतपूर्व साठीचा 1% दंड आकारणी करू नये.

3. As on Renew केलेल्या ठेवपावतीचे मुदतपूर्व पैसे मागणी केलेस, ज्या दिवशी पावती नुतनीकरण केली त्या तारखेपासून आजपर्यंतच्या कालावधीची गणना करून, गणना केलेल्या कालावधीसाठी असणा-या व्याजदरातून 1% कपात करून व्याज देणेत यावे. (As On तारखेपासूनचा कालावधी धरू नये.) तसेच As on तारखेपासून ते पावती दिनांकापर्यंतच्या कालावधीसाठी सेव्हिंग ठेवीच्या व्याजदराने व्याज देणेत यावे.

(W.E.F. - 08/02/2019)

11) मुदत ठेवीचे मुदतपूर्व नुतनीकरण करणे -

मुदत ठेवीचे मुदतपूर्व नुतनीकरण करताना ठेवीच्या पूर्ण झालेल्या कालावधीसाठी, ठेव ठेवताना लागू असणा-या व्याजदरातून एक टक्का कमी करून व्याज दिले जाईल.

(W.E.F. - 10/01/2019)

12) मुदतपूर्ण झालेनंतर करावयाचे नुतनीकरण -

अ) मुदतपूर्ण झालेनंतर 14 दिवसापर्यंत करावयाचे नुतनीकरण -

मुदतपूर्ण झालेनंतर त्या दिवशी असणा-या व्याजदराने पावती मुदत पूर्ण झालेल्या तारखेपासून नुतनीकरण करता येईल. परंतु दरम्यानच्या कालावधीत व्याजदरात वाढ झाली असेल व खातेदाराला वाढीव व्याज दराचा फायदा घ्यायचा असेल तर ठेव पावती चालू तारखेपासून ठेवावी लागेल.

ब) मुदतपूर्ण झालेनंतर 14 दिवसानंतर करावयाचे नुतनीकरण -

खातेदाराला खालील दोन पर्याय उपलब्ध असतील...

1) जर खातेदाराला नविन वाढीव व्याजदराचा फायदा घ्यावयाचा असेल तर मुदत संपले तारखे पासून चालू तारखे पर्यंतच्या कालावधीसाठी सेव्हिंगच्या व्याज दराने व्याज दिले जाईल. तसेच ठेव पावती नविन व्याजदराने चालू तारखेपासूनची दिली जाईल.

2) जर खातेदाराला मुदत संपलेल्या तारखेपासून पावती नुतनीकरण करावयाचे असेल तर मुदत संपलेल्या तारखेचा व्याजदर किंवा प्रचलित व्याजदर यापैकी कमी असणा-या दराने ठेव पावती नुतनीकरण केली जाईल. मात्र पावतीचा कालावधी हा मुदत संपलेपासून नुतनीकरण तारखेपर्यंत झालेल्या कालावधी इतकाच राहिल. म्हणजेच मुदत संपून दोन वर्षे झाली असल्यास पावतीचा कालावधी 4 वर्षे करावा.

क) मुदत ठेवीचे Auto Renewal बाबत -

ठेवीदारांना त्याची ठेवपावती Auto Renewal करावयाची असलेस त्यांनी अकॉंट ओपनिंग फॉर्ममध्ये सदरच्या ऑप्शनला टिक करावी व सदरची पावती रिन्युअल करत असताना पावती नवीन प्रिंट न करता ठेवीदारांचे मागणीनुसार जुन्या ठेवपावतीच्या मागील बाजुस नुतनीकरण तपशीलामध्ये नोंद करून जुनी पावती संबंधित अधिका-याचे सहीसह देणेत यावी. जुन्या ठेवपावतीच्या मागील बाजुस नुतनीकरण तपशीलाची सोय नसलेस जुनी पावती रेकॉर्डवरती घेवून नवीन ठेव पावती प्रिंट देणेत यावी.

13) ठेवतारणावर कर्ज सुविधा -

ठेव पावती डिसचार्ज करून दिलेस व आणखीन दस्तावेज करून दिलेस ग्राहकांना जर ठेव तारणांवर काही कर्ज/ओव्हरड्राफ्ट हवे असलेस बँक तशी सुविधा देईल. अज्ञानाचे नावावर असलेल्या ठेवतारणांवर घेवून अज्ञानाचे फायद्यासाठी कर्ज रक्कम वापरणार असलेस डिक्लरेशन वरती कर्ज व ओव्हरड्राफ्ट सुविधा बँक देईल. अशा कर्जाचे मार्जिन व्याजदर ठरवण्याचा अधिकार बँकेस राहिल.

14) मयत व्यक्तींचा ठेव दावा -

1) ठेवीस नॉमिनेशन नसल्यास रू.50,000/- पर्यंत ठेवीस नॉमीनी/वारसदारांकडून इंडेन्मिटी लेटर घेवून रक्कम देता येईल व रू.50,000/- पेक्षा जास्त ठेवीस नॉमीनी/वारसदारांकडून वारस दाखला/सक्सेशन सर्टिफिकेट यापैकी एक दाखला व इंडेन्मिटी बॉण्ड घेवून रक्कम देता येईल.

2) ठेवीस नॉमिनेशन असल्यास नॉमीनी/वारसदारांकडून इंडेन्मिटी लेटर घेवून रक्कम देता येईल.

- 3) ठेवीदार मयत झाल्यानंतर ठेवादारांच्या कायदेशीर वारसांनी/नामनिर्देशित व्यक्तीने, बँकेकडील असलेल्या विहीत नमुन्यामध्ये आवश्यक सर्व पुर्ततेसह अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे.
- 4) अर्जासोबत मयत वारसदाराकडून मयत ठेवीदाराचा मृत्युचा दाखला, मुदत ठेव पावती, रिकरींग किंवा सेव्हिंग पासबुक व चेकबुक सादर करणे आवश्यक आहे.
- 5) डी-1 फॉर्ममध्ये वारसाचे नाव नमुद नसल्यास, अधिकृत अधिका-यांचा वारसांचा दाखला (Succession Certificate), इतर वारसदारांचा ना हरकत दाखला अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक आहे.
- 6) संयुक्त ठेव खातेबाबत जर संयुक्त खातेदारापैकी एक अथवा अनेक खातेदार मयत झालेस, ठेवीची रक्कम ह्यात असणारे इतर ठेव खातेदार व कायदेशीर वारसांना संयुक्तपणे देणेत येईल, तथापि ठेव खातेदाराने ठेव रक्कमेबाबत आदेश दिले असल्यास खातेदाराच्या आज्ञेच्या सूचनाप्रमाणे रक्कम अदा केली जाईल.
- 7) नामनिर्देशन केलेले नसल्यास व ठेव खातेदारांच्या वारसामध्ये ठेव रक्कमेबाबत वाद नसल्यास बँक शिल्लक असलेली रक्कम वारसदारांनी सर्व कागदपत्रे सादर करून कोणत्या वारसास रक्कम देणेबाबत प्रतिज्ञापत्र सादर केलेस ती रक्कम बँक अदा करेल.
- 8) सर्व कायदेशीर वारसांच्या संमतीने, एका वारसदारास रक्कम दिली जाईल अथवा कोर्टाच्या आदेशाप्रमाणे रक्कम दिली जाईल.
- 9) मयत ठेवीदारांची सेव्हिंग्ज, चालु, ठेवी किंवा अन्य खात्यातील एकुण ठेवीची रक्कम अशा एकुण रक्कमेची मागणी वारसदारांनी अर्जामधून नमुद करणे आवश्यक आहे.
- 10) बँकेच्या नियमानुसार, सर्व कागदपत्रांची पुर्तता करून देण्याची जबाबदारी कायदेशीर वारसांची/नामनिर्देशित व्यक्तींची राहिल.
- 11) मयत व्यक्तीने केलेल्या रजिस्टर मृत्युपत्रातील वारसदारांना मयत ठेवीदाराच्या नावे असलेली ठेवीची रक्कम वारसास देणे बंधनकारक राहिल.
- 12) उपरोक्त नमुद बाबतीत कोर्टाने दिलेला आदेश हा अंतिम आदेश मानून, कोर्टाकडून आलेल्या आदेशानुसार संबंधित व्यक्तीस मयत ठेवीदाराची रक्कम देणे क्रम प्राप्त राहिल.

(Added on 12/04/2019)

15) मयत व्यक्तींचा ठेवीवर व्याज देणे -

- 1) मयत व्यक्तींचे नावे असलेल्या ठेवीवर व्याज देणेची पध्दत व दर तसेच या विषयीचे नियम बँक वेळोवेळी ठरवेल किंवा याबाबतच्या RBI/IBA च्या मार्गदर्शक सूचनांची अंमलबजावणी करेल.
- 2) ठेवीची मुदत संपलेल्या तारखेला रक्कमेची मागणी कायदेशीर वारसांनी/नामनिर्देशित व्यक्तीने केलेली असल्यास, ठेव पावतीवरील व्याजदराने (Contractual Rate) रक्कम अदा केली जाईल.
जर ठेवीदार मयत असलेस व ठेवीची मुदत अद्याप संपलेली नसल्यास व कायदेशीर वारसांनी रक्कमेची मागणी केलेस-
01. कायदेशीर वारसांना /नामनिर्देशित व्यक्तीस ठेवीची रक्कम मुदतपुर्व पाहिजे असल्यास ठेव जेवढ्या कालावधीकरिता बँकेमध्ये होती, तेवढ्या कालावधीकरिता लागू असलेला व्याजदर कोणताही दंड व्याज

आकारणी न करता रक्कम देणेत येईल. (थोडक्यात, मुदतपूर्व ठेव परत करण्याच्या नियमाप्रमाणे रक्कम दंड व्याज आकारणी न करता देणे)

02. मयत ठेवीदाराचे नावे ठेवतारण असेल, तर या कर्जाची परतफेड करून उर्वरीत रक्कम वारसांना / नामनिर्देशित व्यक्तींना देणेत येईल.

(Added on 12/04/2019)

16) बेपत्ता व्यक्तीचे नावावरील ठेव रक्कम परत करणेबाबत -

बेपत्ता व्यक्तीच्या नावावरील ठेव रक्कमेच्या रक्कमेबाबत पुढीलप्रमाणे नियम करणेत आलेले आहेत.

a) बेपत्ता व्यक्तीच्या नावावरील ठेव रक्कमेच्या रक्कमेबाबत इंडीयन एव्हीडन्स अॅक्ट 1872 चे नियम (कलम 107,108) अनुसरले जाईल.कलम 107 नुसार बेपत्ता व्यक्ती जिवंत असल्याचे गृहीत धरले जाते व कलम 108 नुसार ही व्यक्ती मयत झालेचे समजले जाते/गृहीत धरले जाते.हरविलेली व्यक्ती मयत झालेचे गृहीतक खातेदार हरविलेच्या तारखेपासुन 7 वर्षांचे कालावधीनंतर मान्य केले जाते व त्यानंतर मयत खातेदारांच्या वारसांना आवश्यक कागदपत्रांच्या पुर्ततेनंतर ठेव रक्कम अदा केली जाईल.

(Added on 12/04/2019)

17) वयस्कर ,आजारी अथवा अपंग खातेदारांच्या खात्यावरील व्यवहाराबाबत -

यामध्ये खालील व्यक्तींचा समावेश होतो.

> जो खातेदार आजारपणामुळे बँकेत व्यवहाराकरिता स्वतः हजर राहू शकत नाही, तसेच स्वाक्षरी/सही करू शकत नाही पण व्यवहाराकरिता आवश्यक सहीच्या ऐवजी अंगठा देवू शकतो.

> जे खातेदार आजारपणामुळे बँकेत हजरही राहू शकत नाहीत शिवाय शारीरिक व्याधीमुळे अंगठा देखील देऊ शकत नाहीत, अशा खातेदारांच्या खात्यावरील व्यवहाराबाबत पुढीलप्रमाणे नियमांचे पालन केले जाईल.

> मानसिकदृष्या आजारी असलेला खातेदार.

वरील खातेदारांना खालील प्रमाणे सेवा देणेत येईल.

1) आजारी व्यक्तीच्या हाताच्या अथवा पायाच्या अंगठ्याचा ठसा दोन स्वतंत्र साक्षीदारांनी साक्षांकित करणे आवश्यक आहे. त्या दोन साक्षीदारांपैकी एक व्यक्ती बँकेचा जबाबदार अधिकारी असली पाहिजे व दुसरी व्यक्ती बँकेच्या परिचयातील (उदा.-बँकेचा खातेदार) असला पाहिजे.

2) जेव्हा खातेदार बँकेत हजर राहू शकत नाही तसेच अंगठा देवू शकत नाही तेव्हा सहीच्या जागी अशा खातेदाराने केलेले चिन्ह हे दोन साक्षीदाराकडून साक्षांकित करून घेणे त्यापैकी एक व्यक्ती जबाबदार बँक अधिकारी असली पाहिजे व दुसरी व्यक्ती बँकेच्या परिचयातील (उदा.-बँकेचा खातेदार) असली पाहिजे.

(Added on 12/04/2019)

18) ठेवीस विमा संरक्षण -

डिपॉझीट इन्शुरन्स आणि गॅरंटी कार्पोरेशन ऑफ इंडिया (DICGCI) याचे अंतर्गत रू.५ लाखापर्यंतच्या सर्व ठेवींना कार्पोरेशनच्या नियमावलीनुसार संरक्षण उपलब्ध आहे. (Added on 28/05/2021)

19) ठेव खात्याचे अकॉंट ओपनिंग फॉर्म बाबत -

ठेवीदारांचे प्रथम ठेव ठेवत असताना एकदा अकॉंट ओपनिंग फॉर्म घेतलेनंतर सदर पावतीच्या नुतनीकरणाचे वेळेस परत फॉर्म भरून घेणे तसेच जर ठेवीदार सदर ठेवीचे नॉमिनेशन बदलणार असलेस नवीन अकॉंट ओपनिंग फॉर्म घेणे याबाबत.

20) चेकचे पैसे न देणेची सुचनाबाबत -

ठेवीदाराने चेकचे पैसे न देणेची सुचना दिलेस ती स्विकारली जाईल. यासाठीचे चार्जेस बँक वेळोवेळी ठरवेल.

21) निष्क्रिय खाते -

ठेवीदार आणि बँक या दोघांसाठी हिताचे दृष्टीकोनातून ज्या खात्यामध्ये दोन वर्षात काहीही व्यवहार झाले नाहीत, तर असे ठेव खाते, निष्क्रिय खाते या वेगळ्या खात्यास वर्ग केले जाईल. यासाठीचे चार्जेस बँक वेळोवेळी ठरवेल. खातेदाराला आवश्यक केवायसी (KYC) कागदपत्रांची पूर्तता केलेनंतर अशा खात्यावरील व्यवहार पुन्हा सुरू करता येतील. (Added on 12/04/2019)

22) तक्रार आणि गैरसोय निवारण -

ठेवीदाराना त्यांची बँकेविषयी काही तक्रार आणि गैरसोय होत असेल तर बँकेच्या प्राधिकृत अधिका-याकडे संपर्क करणेचा अधिकार आहे. कोणाशी संपर्क साधावयाचा याची माहिती शाखामध्ये प्रदर्शित करणेत येईल.

23) कालावधी -

धोरणाचा कालावधी बँक पुढील धोरण ठरवेल तो पर्यंत राहिल.

24) अपवाद -

या धोरणास अपवाद करणेचा अधिकार केवळ संचालक मंडळास राहिल. तसेच वेळोवेळी नविन ठेव योजना व नियमात बदल संचालक मंडळाच्या मंजूरीने करता येतील.

25) बँक गॅरंटीसाठी स्विकारणेत येणारी ठेव -

बँकेचे खातेदारांना आपले बँकेत 100 % ठेव ठेवून राष्ट्रीयकृत/खाजगी बँकाची बँक गॅरंटी हवी असते. अशा वेळी आपली बँक सदर बँक गॅरंटीच्या मुदती इतक्या दिवसाने सदर राष्ट्रीयकृत / खाजगी बँकेत ठेव ठेवत असते. परंतु राष्ट्रीयकृत/खाजगी बँकांचे ठेवीचे व्याजदर आपले बँकेच्या ठेवीच्या व्याजदरापेक्षा कमी असतात. त्यामुळे आपण दुस-या बँकेत ठेवणा-या ठेवीचा व्याजदर व आपले खातेदारांचे कडून बँक गॅरंटीसाठी घेतलेल्या ठेवीचा व्याजदरामध्ये फरक असतो.

आपली बँक सदर राष्ट्रीयकृत/खाजगी बँकेत ठेवत असलेल्या ठेवीच्या कालावधी व ठेवीच्या व्याजदराप्रमाणे आपले खातेदारांकडून ठेवीचा कालावधी व व्याज दर स्विकारणेत येईल.

26) द डिपॉझिटर एज्युकेशन अँड अवेअरनेस फंड स्कीम, 2014 बाबत (DEA FUND)

बँकींग रेग्युलेशन अँक्ट 1949 मधील दुरुस्तीनुसार रिझर्व बँकेने वरीलप्रमाणे फंड निर्माण केला असून यामध्ये बँकेकडील 10 वर्ष अथवा त्यापेक्षा जास्त कालावधीकरिता अनक्लेम असणारी खाती रिझर्व बँकेच्या वरीलप्रमाणे फंडास वर्ग केले जाईल. बँकेने 10 वर्षे अथवा त्यापेक्षा जास्त काळ अनक्लेम असणारी खाती रिझर्व बँकेकडे वर्ग करणेत येईल. रिझर्व बँकेकडे वर्ग झालेल्या खात्यामधील खातेदाराला ठेव खात्याची रक्कम परत मागणी करावयाची असल्यास रिझर्व बँकेने दिलेल्या निर्देशानुसार व बँकेने ठरविलेल्या पध्दतीनुसार खातेदाराने अर्ज देणे आवश्यक आहे. (Added on 12/04/2019)

27) सदरची पॉलीसी Interest Rate Policy शी सलग्न आहे.
